

Погребняк А.Ю.
асистент ФММ НТУУ «КПІ»
Якименко Р.А.
студентка ФММ НТУУ «КПІ»

ОРГАНІЗАЦІЯ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ

Фінансові ресурси виступають основним джерелом функціонування фірм, це кошти, що перебувають у розпорядженні підприємств і призначені для виконання ними певних фінансових зобов'язань. Для забезпечення економічного зростання на будь-якому підприємстві, незалежно від форми власності, розміру чи сфери діяльності необхідно виважено управляти фінансовими потоками, зокрема ефективно формувати й використовувати фінансові ресурси.

До фінансових ресурсів належать усі грошові фонди, а також та частина грошових коштів яка використовується у не фондівій формі. Від правильного управління та ефективної організації фінансовими ресурсами підприємства залежить і його фінансово-економічний стан і, головне, його становище на ринку в сучасних конкурентних умовах.

У даній статті розглядається сутність фінансових ресурсів підприємства та аналізуються особливості їх оптимізації, а також запропоновані заходи для вдосконалення формування та використання фінансових ресурсів на підприємстві; визначається та обґрунтовується необхідність впровадження заходів щодо оптимізації формування та використання фінансових ресурсів.

Ключові слова: фінансові ресурси, оптимізація грошових потоків, фінансова стратегія, ефективність управління формуванням та використанням фінансових ресурсів.

Вступ. На будь-якому підприємстві фінанси посідають одне з базових місць при формуванні власних грошових фондів, при процесі відтворення та при формуванні централізованих фінансових ресурсів держави, тому вимагають належної уваги та постійного контролю зі сторони органів управління. Із розвитком ринкової економіки в країні широко набув розвитку, так званий, середній клас підприємців. Це означає, що утворюються або повністю нові, або частково реорганізуються вже існуючі компанії, для яких головна мета виробництва – випуск конкурентоздатних товарів, а отже – одержання високих прибутків від своєї діяльності. Як відомо, прибуток є основним джерелом формування фінансових ресурсів підприємства, збільшення доходів як самого підприємства так і його власників. Але для цього необхідно таке економічне середовище, де було б вигідно знижувати витрати, виробляти товар та отримувати прибуток. Така мета може бути досяжною лише при

ефективній організації фінансів на кожному підприємстві зокрема, та в галузі в цілому. Це дозволить не лише стабілізувати фінансовий стан підприємств, але й забезпечити фінансову стабілізацію в країні. Тому, опираючись на такі цільові настанови, потрібно формувати ключові або базові стратегії управління підприємством, а особливо, управління фінансами.

Постановка завдання. Фінансово-економічні умови, які сьогодні характерні для економіки України, характеризуються динамікою зростання кризового стану підприємств, тому особливу актуальність тут набувають проблеми ефективного управління, саме фінансовими ресурсами.

Мета даної статті – дослідити, як саме впливають фінансові ресурси на ефективність фінансової діяльності підприємства; виділити заходи, які необхідні для покращення процесів формування та використання фінансових ресурсів на підприємстві; обґрунтувати необхідність впровадження заходів для вдосконалення формування та використання фінансових ресурсів на підприємстві.

Результати дослідження. Прибуток, що залишається у розпорядженні підприємства, належить до внутрішніх джерел формування власних фінансових ресурсів [1]. Адже він: сприяє формуванню його більшої частини, допомагає збільшити власний капітал і забезпечує зростання ринкової вартості підприємства. Важливу роль у складі внутрішніх фінансових джерел відіграють амортизаційні відрахування, особливо на тих підприємствах де висока вартість нематеріальних активів та власних основних засобів. Але необхідно враховувати те, що суму власного капіталу підприємства вони не збільшують, а лише допомагають його реінвестувати. Всі решта внутрішніх джерел не мають значного впливу на формування власних фінансових ресурсів підприємства.

Для ефективної фінансової діяльності підприємства необхідне постійне залучення позичкових ресурсів. Їх використання дозволяє розширити об'єми господарської діяльності підприємства, забезпечує більш ефективне використання власного фінансового капіталу, прискорює формування різних цільових фінансових фондів та підвищує ринкову вартість підприємства.

Важливість проблеми ефективного управління формуванням та використанням власних та позичкових фінансових ресурсів постійно підвищується, адже наше податкове законодавство постійно змінюється, фінансовий ринок дестабілізується, відбуваються зміни у структурі капіталу, які, в свою чергу, викликані змінами в банківських відсотках та курсах валют на тлі інфляції, яка не припиняється; зниження централізованого фінансування, складністю інформаційного забезпечення, що постійно зростає [2].

Але крім загальних макроекономічних проблем, які є спільними для всіх підприємств, проблеми управління власними фінансовими ресурсами великою мірою обумовлені й існуючими підходами підприємства до їх

вирішення. Адже дуже часто вони не змінювались із часів планової економіки, коли фінансовому управлінню надавалась другорядна роль.

Потрібно враховувати те, що зараз на багатьох вітчизняних підприємствах не створено належних умов для ефективної діяльності фінансового механізму, управління ресурсною базою підприємства та відтворювальними процесами. Дуже часто можна спостерігати низький рівень енергозабезпечення, технічного забезпечення та високий ступінь зношеності основних засобів, а також слабку конкурентоспроможність товарів, збільшення простроченої дебіторської та кредиторської заборгованості, зменшення частки централізованих джерел фінансування, відсутність грошової готівки, порушення фінансової рівноваги і в підсумку маємо високу частку збиткових підприємств, неплатоспроможність, нестійке фінансове становище.

Тому проблему управління формуванням та використанням фінансових ресурсів необхідно розглядати від підприємства до держави.

На сьогодні будь-яке підприємство, не залежно від його форми власності, розміру, виду та галузі діяльності, повинно мати чітко визначені та сформульовані стратегічні цілі діяльності. Адже, в умовах існуючої кризи можуть не просто працювати, а ефективно працювали лише ті фірми та організації, які мали заздалегідь чітко визначену стратегію розвитку, і особливо, фінансову стратегію. А ті суб'єкти господарювання, які просто «пливли за течією» у підсумку втратили ліквідні активи та рентабельність, і багато з них взагалі збанкрутували. Як приклад можна навести різних суб'єктів банківської діяльності, великі заводи, які мають стратегічне значення для всієї держави в цілому.

Отже, для ефективного функціонування на ринку кожне підприємство повинно обов'язково сформувати власну стратегію управління фінансами. До них можуть відноситись виробничий або стратегічний фінансові плани (на місяць, півроку, рік і т.д.), балансовий план (або план доходів та витрат), бюджетування (адже це елемент оперативного фінансового планування).

Головна мета фінансової стратегії – ефективний розвиток підприємства та стійке положення на ринку, яке тримається на ефективному формуванні і використанні фінансових ресурсів [4].

На невеликому підприємстві відслідковувати ефективне та раціональне використання фінансових ресурсів може єдина система управління фінансовими ресурсами, яка має чітку логіку функціонування і передбачає певний набір елементів і процедур.

Головним способом формалізації процесу управління фінансовими ресурсами підприємства є формування бюджетів, в яких міститься інформація про планований рух фінансових ресурсів підприємства, необхідний для якісної підготовки та втілення управлінських рішень в межах визначеного інформаційного простору на певний період. Тому, об'єктом управління в такій системі будуть фінансові потоки підприємств,

а суб'єктом управління – фінансова служба підприємств (для малих підприємств це може бути його керівник).

Практикою доведено, що при використанні будь-якої форми фінансового планування підприємство досягає гарних результатів: зменшується собівартість продукції або послуг, збільшується валовий прибуток; збільшуються основні фонди підприємства; раціонально розподіляються грошові потоки в процесі діяльності; збільшення обсягу залучених інвестицій.

За терміном такі фінансові плани визначаються виходячи з потреб конкретного підприємства, але, як правило, вони поділяються на короткострокові (місячні), середньострокові (квартальні, річні) та довгострокові (більше року). Будь-яке підприємство, незалежно від форми власності, розміру та інших передумов, при виробленні фінансової стратегії повинно враховувати такі етапи:

- прогнозування та планування грошових потоків, при цьому складаються відповідні внутрішні документи (календар платежів, плановий звіт про рух грошових коштів та бюджет грошових потоків);

- затвердження та впровадження бюджету грошових потоків (його дотримання при організації операційної, фінансової та інвестиційної діяльності);

- постійний контроль за виконанням бюджету грошових потоків;

- внесення змін до фінансового планування відповідно до зміни зовнішніх і внутрішніх умов реалізації бюджету грошових потоків.

Особливу увагу під час формування фінансової стратегії потрібно приділити таким питанням:

- можливості прискорення та збільшення формування вхідних грошових потоків підприємства;

- покращення формування вихідних грошових потоків підприємства в часі;

- прогнозування та планування резерву ліквідності;

- шляхи зменшення фінансових ризиків.

На кожному підприємстві управління фінансовими ресурсами означає: безперервний процес обробки фінансової інформації, її аналіз та подальша розробка і прийняття управлінського рішення за результатами аналізу. Такий безперервний процес зумовлюється наявністю різних видів забезпечення: організаційного (внутрішніх документів, по яких визначають модель документообігу, механізм розробки документів та інше); методологічного (механізми, які забезпечують здійснення конкретних управлінських дій та заходів); кадрового (хто з працівників або служб підприємства здійснюють управління фінансовими ресурсами); інформаційного (співвідношення доступної та «закритої» фінансової інформації); технічного (сукупність технічних засобів та програмного забезпечення підприємства); нормативно-правового (закони та законодавчі

акти, які регламентують процес управління фінансовими ресурсами підприємства) [1].

Тому, на основі вищезазначеного можна виділити основні положення формування ефективної стратегії управління фінансами підприємства:

– будь-яка фінансова стратегія фірми спрямована на головне – збільшення багатства власника (реалізовується через використання доданої вартості, тобто вартість капіталу, що використовується у виробництві, зіставимо з прибутковістю від використання цього капіталу) [1];

– базова частина стратегії підприємства – це стратегія управління фінансами (основне в цьому – правильно пов'язати інтереси власника та змотивувати менеджерів). Деякі підприємства використовують збалансовану систему індикаторів діяльності (ЗСІД), яка допомагає забезпечити комплексність внутрішнього управління бізнесом, а також спонукає до постійного системного аналізу [3]. Адже лише фінансових показників не досить, щоб повністю описати стан підприємства тому необхідна система показників, яка може бути використана як система управління, яка забезпечує зв'язки між стратегічними діями власника та операційною діяльністю менеджерів підприємства. Основна ідея в тому, що всі показники згрупувати в групи:

1. Фінансові показники.

2. Показники, які описують зовнішнє оточення підприємства та його стосунки з клієнтами.

3. Показники, що характеризують внутрішні процеси підприємства (це може бути розроблення продукту; інноваційний процес; підготовка виробництва; постачання основними ресурсами; виробництво та збут товарів та інше).

4. Показники, які описують здатність підприємства до навчання і зростання (враховуються: кадровий склад, інформаційні системи; організаційні процедури) [5].

Тому, в сучасних умовах фінанси відіграють основну роль, коли говоримо про оцінку результативності обраних стратегій і все більше відходять на задній план, коли виробляємо основну стратегічну мету бізнесу.

Результативність бізнесу необхідно оцінювати на основі найвагоміших фінансових показників.

Але, як би не були ми впевнені у збалансованості системи оцінки бізнесу, власника буде цікавити лише перш за все лише ті фінансові показники, по яких видно його особистий прибуток. Тому головними групами таких фінансових показників є: показники прибутковості та рівень витрат, динаміка доходу та його структура, грошові потоки та управління робочим капіталом, інвестиційна активність та ефективність використання активів.

Все вище перераховане – це певна система, яка допоможе побудувати ефективне фінансове управління на підприємстві. З цього необхідно

розпочинати і лише по її завершенні переходити до вирішення інших проблем.

Однак доцільно зауважити, що наявність системи управління фінансовими ресурсами для малих підприємств допускає необхідність розроблення певних організаційно-технічних заходів, які б забезпечували її практичну реалізацію.

Враховуючі певні особливості сучасного економічного становища в країні, в систему управління фінансовими ресурсами (особливо грошовими потоками) підприємству необхідно закласти такі цілі [4]:

- своєчасність та повнота покриття потреб підприємства в капіталі для фінансування всіх видів діяльності;
- постійне підтримання певного рівня ліквідності та платоспроможності;
- оптимізація інвестиційних грошових потоків;
- узгодити політику потреб операційної діяльності з управлінням грошовими потоками (особливо в сфері управління прибутком та робочим капіталом);
- метою оптимізації структури капіталу та зменшення середньозваженої вартості капіталу оптимізувати фінансові грошові потоки;
- створення системи ефективного використання обмежених грошових коштів, які є в розпорядженні підприємств;
- чіткий баланс між варіантами використання грошових ресурсів підприємства та формуванням резерву ліквідності;
- зменшення витрат підприємства, які стосуються організації управління грошовими потоками.

Висновок. Проблему управління формуванням та використанням фінансових ресурсів доцільно розглядати починаючи від підприємства і закінчуючи державою. Тому, для ефективної фінансової, а отже і господарської діяльності необхідно, щоб кожне підприємство сформулювало власну стратегію управління фінансами. В основному на підприємствах створюються фінансові плани: довгострокові, середньострокові, короткострокові.

Сьогодні на всіх підприємствах управління фінансовими ресурсами зводиться до постійного процесу обробки фінансової інформації, її аналізу та подальшої розробки і прийняття управлінських рішень по результатах аналізу. Постійність та системність такого процесу зумовлюється наявністю: нормативно-правового забезпечення, організаційного, інформаційного, методологічного, технічного та кадрового.

Тому, основними положеннями формування стратегії управління фінансами підприємства, є такі:

- будь-яка обрана фінансова стратегія спрямована на вирішення головної мети бізнесу – збільшення багатства власника.

– стратегія управління фінансами – це основна частина загальної стратегії підприємства.

– оцінювати ефективність бізнесу потрібно на основі найвагоміших фінансових показників.

Тому, ефективне управління формуванням та використанням фінансових ресурсів підприємства дає можливість забезпечити збільшення прибутку акціонерів або/чи власників підприємства, що проявляється в збільшенні вартості підприємства та створенні грошової доданої вартості.

Список використаних джерел

1. Лукіна Ю. В. Формування та реалізація стратегії управління фінансами підприємства / Ю. В. Лукіна // Фінанси України. – 2006. – № 3. – С. 113 – 118.
2. Недрянко А.А. Оцінка ефективності використання ресурсів господарчої діяльності підприємства ЗАТ «Донецькриба» [Електронний ресурс] / А.А. Недрянко // Режим доступу: http://web.znu.edu.ua/herald/issues/2010/Vest_Ek7-3-2010-PDF/256-262.pdf
3. Панченко А. І. Узагальнення моделі статистичної оцінки основних показників діяльності підприємства / А. І. Панченко // Фінанси України. – 2005. – № 3. – С. 133 – 137.
4. Прушківська Е. В. Напрями вдосконалення, формування та використання фінансових ресурсів на підприємстві [Електронний ресурс] / Е.В. Прушківська // Вісник Запорізького національного університету. – 2010. – №3(7). – Режим доступу: http://web.znu.edu.ua/herald/issues/2010/Vest_Ek7-3-2010-PDF/256-262.pdf
5. Савчук В.В. Стратегии и технологии управления финансами предприятия [Електронний ресурс] / В. В. Савчук // Финансовая консультация. – 2003. – № 22. – С. 4 – 9. – Режим доступу: <http://readbookz.com/book/107/2548.html>

Погребняк А.Ю.

ассистент ФММ НТУУ «КПИ»

Якименко Р.А.

студентка ФММ НТУУ «КПИ»

ОРГАНИЗАЦИЯ ЭФФЕКТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ ФИНАНСОВЫМИ РЕСУРСАМИ

Финансовые ресурсы выступают основным источником функционирования фирм, это средства, которые находятся в распоряжении предприятий и предназначены для выполнения ими определенных финансовых обязательств. Для обеспечения экономического роста на любом предприятии, независимо от формы собственности, размера или сферы деятельности необходимо взвешенно управлять финансовыми потоками, в частности эффективно формировать и использовать финансовые ресурсы.

К финансовым ресурсам относятся все денежные фонды, а также та часть денежных средств используемая у не фондовой форме. От правильного управления и эффективной организации финансовыми ресурсами предприятия зависит и его финансово – экономическое

положение и, главное, его положение на рынке в современных конкурентных условиях.

В данной статье рассматривается сущность финансовых ресурсов предприятия, и анализируются особенности их оптимизации, а также предложены меры по совершенствованию формирования и использования финансовых ресурсов на предприятии; определяется и обосновывается необходимость внедрения мероприятий по оптимизации формирования и использования финансовых ресурсов.

Ключевые слова: финансовые ресурсы, оптимизация денежных потоков, финансовая стратегия, эффективность управления формированием и использованием финансовых ресурсов

Pogrebnyak A.U., Yakimenko R.A.

ORGANIZATION OF EFFECTIVE MANAGEMENT OF FINANCIAL RESOURCES

Financial resources are the main source of firms, this means at the disposal of companies and are designed to meet their specific financial commitments. For economic growth in any enterprise, regardless of ownership, size or scope of activities necessary to carefully manage financial flows, in particular, to effectively form and use of financial resources.

The financial resources include all cash funds, as well as that part of the funds used in non- stock form. Of good governance and effective organization of enterprise financial resources depends its financial – economic status and, more importantly, its position in the market in today's competitive environment.

This article examines the nature of the financial resources of the enterprise and analyzes the characteristics of their optimization, as well as proposed measures to improve the formation and use of financial resources in the enterprise, defined and justified the need to implement measures to optimize the formation and use of financial resources.

Keywords: financial resources, optimization of cash flows, financial strategy, management efficiency of formation and use of financial resources.

Скрипченко М.О.
асистент ФММ НТУУ «КПІ»
Прокопенко Я.Г.
студентка ФММ НТУУ «КПІ»

ПОБУДОВА ФІНАНСОВОЇ МОДЕЛІ ОПТИМАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Стаття присвячена розробці фінансової моделі промислового підприємства, яка забезпечить можливість оптимального управління бізнес-процесами на підприємстві. За результатами побудованої моделі розроблено річний оптимальний фінансовий план (з помісячним розподілом), який забезпечить формування оптимальної програми виробництва, збуту, постачання та оптимальних операційних і фінансових бюджетів підприємства, і дозволить отримання максимального маржинального прибутку підприємства.

Ключові слова: бізнес-процеси, моделювання, планування, оптимізація

Вступ. В сучасних умовах мінливого бізнес-середовища головним завданням бізнесу стає швидке реагування на ці зміни і таке ж швидке впровадження адекватних заходів для організації і здійснення підприємницької діяльності. Оптимізація бізнес-процесів є одним з основних, стратегічно важливих завдань підприємства, що визначають усю його подальшу ефективну діяльність [1, с.237].

За останні роки була чітко визначена філософія управління виробничими підприємствами і розроблені стандарти управління, що сприяють ефективній організації бізнесу (BPMS – Business Process Management Standards). Сучасна версія цих стандартів управління, головним чином, визначається моделями планування бізнес-процесів підприємства [2].

Часто такі моделі побудовані по принципу визначення цільової функції підприємства і накладення системи обмежень, в яких йому доводиться працювати. Моделі опираються на неважкий математичний апарат, як правило, в рамках лінійної алгебри. При розв'язку оптимізаційних задач для виробничих підприємств можна виділити наступні аспекти: методичний (змістовий), інформаційний і технічний. Методичний пов'язаний з самою постановкою задачі та побудовою математичної моделі, а технічний пов'язаний з технічною реалізацією побудованої моделі.

Постановка завдання. В даній статті ми розглянемо побудову фінансової моделі діяльності підприємства, результати якої будуть